

14 – Η πολυμορφία των ομάδων εργασίας

Σκοπός: Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τον αντίκτυπο που έχουν οι διαφορές ανάμεσα στα άτομα μιας ομάδας στην προετοιμασία και παροχή γλωσσικής υποστήριξης.

Λίγο πολύ, όλοι έχουμε κάποιες εμπειρίες επικοινωνίας ή συμμετοχής σε ετερόκλητες ομάδες. Σε ένα σύνολο θεατών ενός ποδοσφαιρικού αγώνα ή μιας θεατρικής παράστασης, οι παρευρισκόμενοι μοιράζονται ένα συγκεκριμένο, κοινό ενδιαφέρον αλλά διαφέρουν σε πολλά άλλα πράγματα.

Όταν προσφέρετε γλωσσική υποστήριξη σε πρόσφυγες, είναι σημαντικό να θυμάστε ότι αποτελούν μια πολύ ανομοιογενή ομάδα ανθρώπων με διαφορετικό κοινωνικό, μορφωτικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, και ότι έχουν διαφορετικές συμπεριφορές και φιλοδοξίες ως προς την εκμάθηση μιας καινούριας γλώσσας. Έχει μεγάλη σημασία να δίνετε στους πρόσφυγες ευκαιρίες να εντοπίζουν τι θέλουν να μάθουν, να τους επιτρέπετε να κατακτούν τη γνώση με διαφορετικούς ρυθμούς και να χρησιμοποιείτε ποικίλες δραστηριότητες και προσεγγίσεις στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας.

Η πολυμορφία της καθημερινότητας

Σε ένα πολυσύχναστο ξενοδοχείο μιας μεγάλης πόλης, συναντά κανείς πελάτες που μιλούν διαφορετικές γλώσσες, ζητούν διαφορετικά είδη συμβουλών ή πληροφοριών και είναι υποχρεωμένοι να τηρούν τους ίδιους κανονισμούς σχετικά με τις ώρες άφιξης και αναχώρησης, το κάπνισμα στους χώρους του ξενοδοχείου, τη χρήση του Wi-Fi και λοιπά. Το προσωπικό υποδοχής του ξενοδοχείου μιλά σε διαφορετικές γλώσσες, δείχνει τοποθεσίες σε χάρτες, εξηγεί με χειρονομίες ή κάνοντας νοήματα, ή γράφει μικρά σημειώματα, ώστε να εξασφαλίσει ότι ο κάθε πελάτης θα βρει τις πληροφορίες που χρειάζεται. Παρ' όλες αυτές τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των πελατών αλλά και των μελών του προσωπικού του ξενοδοχείου, όλοι πρέπει να τηρούν τους ίδιους κανόνες και τις ίδιες συνθήκες.

Σκεφτείτε κάποια θέματα που αφορούν τους πρόσφυγες της ομάδας σας

Ο πίνακας που ακολουθεί περιλαμβάνει ορισμένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά των ετερόκλητων ομάδων προσφύγων που μαθαίνουν την ξένη γλώσσα. Σκεφτείτε κάποια θέματα σχετικά με τους πρόσφυγες της ομάδας που γνωρίσατε ή που θα βοηθήσετε με την παροχή γλωσσικής υποστήριξης και αποφασίστε ποιοι από τους ακόλουθους παράγοντες θα επηρεάσουν το έργο σας και τον τρόπο με τον οποίο θα το παρέχετε. Αν θεωρείτε ότι κάποιος από αυτούς τους παράγοντες είναι ιδιαίτερα σημαντικός, τον διπλοτσεκάρτε (✓✓) προκειμένου να επισημάνετε τη σημασία του.

Χαρακτηριστικά		Αυτός ο παράγοντας με αφορά(✓) ή (✓✓)	Πρέπει να σκεφτώ πώς θα το χειριστώ αυτό (;)	Προσωπικές σημειώσεις
1	Μεγάλες ηλικιακές διαφορές μέσα στην ομάδα			
2	Άντρες και γυναίκες, πιθανόν μερικοί με παιδιά			
3	Άνθρωποι που νιώθουν αισιοδοξία για το μέλλον μαζί με άλλους που νιώθουν αποκαρδιωμένοι			
4	Άνθρωποι που είναι πολύ πρόθυμοι να μάθουν την ξένη γλώσσα και άλλοι που θεωρούν ότι δεν είναι ικανοί γι' αυτό			
5	Άνθρωποι που είναι ήδη εξοικειωμένοι με την ξένη γλώσσα και άλλοι που δεν ξέρουν ούτε μια λέξη			
6	Άνθρωποι που δεν έμαθαν ποτέ ανάγνωση και γραφή και άλλοι που έχουν μεγάλη ευχέρεια στην ανάγνωση και στη γραφή, τουλάχιστον στη μητρική τους γλώσσα			

7	Κάποιοι που αρχίζουν να μιλούν χωρίς να ανησυχούν για πιθανά λάθη και άλλοι που σιωπούν μέχρι να νιώσουν σίγουροι ότι θα προφέρουν σωστά μια λέξη ή ότι θα διατυπώσουν σωστά μια πρόταση			
8	Άνθρωποι που γνωρίζουν πάνω από δύο γλώσσες και άλλοι που δεν έχουν μάθει καμία ξένη γλώσσα			
9	Άνθρωποι με πολύ υψηλή μόρφωση και άλλοι με περιορισμένη μόρφωση ή εντελώς απαίδευτοι			
10	Άνθρωποι με διαφορετικές προτιμήσεις για τον τρόπο μάθησης			
11	Διαφορετικές προσδοκίες από το δικό μου ρόλο μεταξύ των μελών της ομάδας			

Ο αντίκτυπος της πολυμορφίας σε μια μαθησιακή ομάδα

Στο εσωτερικό των ομάδων, υπάρχουν ορισμένες διαφορές που μπορεί να έχουν άμεση επίδραση στη γλωσσική υποστήριξη που παρέχετε.

Για παράδειγμα, οι παράγοντες 5, 6, 7 και 8 του παραπάνω πίνακα αφορούν υπάρχουσες γνώσεις ή δεξιότητες. Οι πρόσφυγες που έχουν προηγούμενη εμπειρία τυπικής εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στην εκμάθηση γλωσσών, θα μπορούν να εφαρμόσουν πολύτιμες στρατηγικές μάθησης που ήδη κατέχουν στη νέα μαθησιακή πρόκληση. Εάν τους δοθεί να συμπληρώσουν ένα έντυπο, θα καταλάβουν ότι δε χρειάζεται να καταλαβαίνουν την κάθε λέξη για να συλλάβουν το νόημα. Μπορούν κάλλιστα να χρησιμοποιήσουν το κινητό τους ή ένα λεξικό για να καταλάβουν τη σημασία των καινούριων λέξεων και η ιδέα να ζητήσουν βοήθεια είναι επίσης πιθανό να τους προκαλεί λιγότερη αμηχανία ή άγχος.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι ίσως αναγκαίος ο διαχωρισμός των μαθησιακών δραστηριοτήτων σε διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας για την αποτελεσματική απόκτηση πολλών δεξιοτήτων και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης μέσα στην ομάδα. Οι πρόσφυγες που έχουν προηγούμενη εμπειρία στην εκμάθηση (ξένων γλωσσών) είναι συχνά πρόθυμοι να επισπεύσουν την πρόοδό τους και θα προσπαθήσουν να χρησιμοποιήσουν καινούριες λέξεις και φράσεις. Αντίθετα, οι πρόσφυγες με περιορισμένη ή μηδενική προηγούμενη εμπειρία τυπικής εκπαίδευσης ή/και εκμάθησης ξένων γλωσσών θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο, μεγαλύτερη υποστήριξη και περισσότερες ευκαιρίες επανάληψης.

Σε ανομοιογενείς ομάδες υπάρχουν ορισμένες διαφορές οι οποίες, αν και δεν έχουν κάποια άμεση επίδραση στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας, μπορεί να επηρεάζουν τη συμπεριφορά ή να οδηγούν σε διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης της ομαδικής συνεργασίας. Για παράδειγμα, οι παράγοντες 1, 2, 3 και 4 μπορούν να επηρεάσουν το κατά πόσο αρέσει στα μέλη μιας ομάδας η μεταξύ τους επικοινωνία και αλληλεπίδραση. Οι παράγοντες αυτοί μπορούν να επηρεάζουν και τις δικές σας αποφάσεις, για τον τρόπο με τον οποίο θα χωρίζετε τα μέλη της ομάδας σε υπο-ομάδες, για την πραγματοποίηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή για το τι θα ζητάτε να κάνει το κάθε μέλος της ομάδας.

Η διαφορετικότητα δεν είναι πρόβλημα. Μπορείτε να την εκμεταλλευτείτε

Η ύπαρξη διαφορών δεν αποτελεί εμπόδιο στη συνεργασία και στην ομαδική μάθηση. Για παράδειγμα, οι διαφορές μπορούν να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά, με το να παροτρύνονται οι ικανότεροι συμμετέχοντες να βοηθούν εκείνους που δυσκολεύονται περισσότερο στη μάθηση. Δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον, μπορείτε να πετύχετε τη συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας σε αυτή την προσπάθεια υποστήριξης, ανάλογα με τις δυνατότητες του καθένα. Μπορεί, λόγω χάρη, ένας πρόσφυγας, που έχει ιδιαίτερη δυσκολία στη μάθηση, να είναι πολύ καλός στη ζωγραφική. Κάποιος άλλος μπορεί να είναι καλός στο τραγούδι.

Μερικές ιδέες

Διαβάστε τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την παροχή υποστηρικτικού έργου σε ετερόκλητες ομάδες και σκεφτείτε ποιες θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη δική σας περίπτωση:

Προτάσεις	✓
<p>Ενθαρρύνετε τους πρόσφυγες να διακρίνουν και να αξιοποιούν τα κοινά τους χαρακτηριστικά: όλοι οι πρόσφυγες μιλούν άπταιστα μία τουλάχιστον γλώσσα. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, κατάφεραν να ανταπεξέλθουν σε διάφορες καταστάσεις, χωρίς να έχουν απαραίτητα την ικανότητα να μιλούν έστω και λίγο ή αρκετά τη γλώσσα που χρειάζονταν κάθε φορά. Διαθέτουν όλοι πολύτιμες προηγούμενες εμπειρίες και δεξιότητες, τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Μπορείτε επίσης να τους προτείνετε να προσπαθήσουν να κάνουν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να φτιάξουν το γλωσσικό τους πορτρέτο (βλ. επίσης: Εργαλείο 38 Πολυγλωσσικό πορτρέτο: αντικείμενο σκέψης για πρόσφυγες) • να χρησιμοποιούν μη λεκτικές δραστηριότητες (χειρονομίες, παντομίμα) 	
<p>Χρησιμοποιείτε τις δεξιότητες κάποιων προσφύγων για την υποστήριξη άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σκεφτείτε την ιδέα να τους χωρίζετε σε ζεύγη. Με αυτόν τον τρόπο, κάποιος που ξέρει μερικά πράγματα στην ξένη γλώσσα θα μπορεί να συνεργάζεται με κάποιον άλλο που δεν την ξέρει καθόλου. • Ζητάτε από τα μέλη της ομάδας σας να ανατροφοδοτούν ο ένας τον άλλον εστιάζοντας στο θετικό αποτέλεσμα, π.χ. επισημαίνοντας τι έχει επιτευχθεί κάθε φορά. • Παροτρύνετε τους πρόσφυγες να μοιράζονται τις δεξιότητές τους μέσα στην ομάδα (π.χ. περιγράφοντας ή εξηγώντας ένα θέμα κοινού ενδιαφέροντος, τραγουδώντας ένα τραγούδι, απαγγέλλοντας ένα ποίημα, κ.λπ.). 	
<p>Βεβαιωθείτε ότι όλοι μαθαίνουν κάτι καινούριο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρακολουθείτε τις απαντήσεις στην ερώτησή σας και προχωρήστε σε επόμενες ερωτήσεις ή, αν χρειαστεί, δώστε περισσότερα ερεθίσματα ή ξαναγυρίστε στα προηγούμενα για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες που ενδεχομένως δυσκολεύονται. • Νέα γνώση: Για μερικούς πρόσφυγες, αυτή μπορεί να είναι μία λέξη, για άλλους μία πρόταση, και για άλλους μία έκφραση. Η κατανόηση, η εκμάθηση και η αφομοίωση έστω και 6 λέξεων σε μια συνάντηση της ομάδας είναι επιτυχία! Δείξτε τους ότι η επικοινωνία μπορεί να έχει αποτέλεσμα ακόμα και με μια μόνο λέξη. Για παράδειγμα, η λέξη «συγγνώμη» μπορεί να μεταφέρει ένα μήνυμα το ίδιο αποτελεσματικά όσο και η φράση «Συγγνώμη, μπορείτε να επαναλάβετε;» • Βοηθήστε το κάθε μέλος της ομάδας σας να δει και να ακούσει αυτά που έμαθε, συνοψίζοντας, για παράδειγμα, τα κυριότερα σημεία μιας συγκεκριμένης μαθησιακής εμπειρίας με τη χρήση εικόνων ή διδακτικών βοηθημάτων, ζητώντας από τους πρόσφυγες να παίξουν ένα σύντομο παιχνίδι ρόλων χρησιμοποιώντας τη γλώσσα στόχο, ένα σύντομο παιχνίδι γνώσεων, κ.λπ. 	
<p>Δημιουργήστε ένα στοχοθετημένο, χαλαρωτικό, μαθησιακό περιβάλλον:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μιλήστε τους για σας. • Ενθαρρύνετε τη μεταξύ σας αληθινή, ουσιαστική επικοινωνία. • Ρωτήστε τους πώς θέλουν να τους προσφωνείτε, ελέγξτε την προφορά των ονομάτων τους και χρησιμοποιείτε τα ονόματά τους. • Ζητήστε από τους πρόσφυγες να επιλέξουν οι ίδιοι τον τρόπο της μάθησής τους και τα άτομα με τα οποία θέλουν να συνεργάζονται. Είναι όλοι ίσοι μεταξύ τους και ο καθένας έχει κάτι να μάθει από τον άλλον. 	

Οι δικές σας ιδέες και εμπειρίες:

Σημείωση σχετικά με τις διαφορετικές μαθησιακές προτιμήσεις

Οι άνθρωποι έχουν ίσως κάποιες προτιμήσεις για το πώς θέλουν να μαθαίνουν, κυρίως αν έχουν προηγούμενη εμπειρία τυπικής εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, μερικοί άνθρωποι προτιμούν να παίρνουν οδηγίες προφορικά, άλλοι γραπτά και άλλοι σε μορφή σχεδιαγράμματος. Η χρήση μιας μεγάλης ποικιλίας ερεθισμάτων, διαφορετικών δραστηριοτήτων και μέσων, συμβάλλει στην ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων στη μάθηση και στον περιορισμό των ενδεχόμενων εμποδίων.

Η χρήση της Εργαλειοθήκης στο σχεδιασμό της γλωσσικής υποστήριξης

Αυτή η εργαλειοθήκη προσφέρει μια μεγάλη γκάμα διαφορετικών προσεγγίσεων που θα σας βοηθήσουν στην επιλογή κατάλληλων δραστηριοτήτων. Βλ. [Προετοιμασία και σχεδιασμός](#)